

Nr 262.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen; given Stockholms slott den 16 april 1917.

Under åberopande av bifogade i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlägga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund av — — — — som helst.
Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna — — — — uppenbara.

Att ej några — — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — — konfiskeras.

Att, där underrätt — — — — konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — — femtio riksdaler.

Att till försäkringsrådet eller riksförsäkringsanstalten inkomna handlingar, från nämnda myndigheter utgångna skrivelser samt hos dem förda

protokoll och anteckningar, såvitt de röra enskildas personliga förhållanden eller avse arbetet i arbetsgivares rörelse, företag eller verksamhet eller de förhållanden, under vilka arbetet bedrives, eller arbetarnas antal, arbetstid och avlöningsförhållanden, ej må utlämnas förrän tio år förflutit från handlingens datum, därest ej med hänsyn till de förhållanden, under vilka ett tidigare utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att detsamma ej kommer att missbrukas till skada för den, som i handlingen avses; ägande vederbörande myndighet, då undantag sålunda medgives, att göra de förbehåll, som prövas erforderliga. Den, som obehörigen utlämnar handling eller i tryck offentliggör handling, som han vet vara obehörigen utlämnad, så ock den, som bryter emot förbehåll, varunder utlämnande skett, böte från och med femtio till och med trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — — femtio riksdaler.

Att för — — — — trehundra riksdaler.

Att de från — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — — femtio riksdaler.

Att sådant, som — — — — huvudsaken.

I övrigt, och — — — — stadgat är.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Steno Stenberg.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
måndagen den 16 april 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Stenberg:

»Lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete innehåller i 17 § första stycket, att arbetsgivare är pliktig att när som helst, på därom framställd begäran, till försäkringsrådet samt, där försäkringen äger rum i riksförsäkringsanstalten, jämväl till anstalten lämna sådan uppgift om arbetet och de förhållanden, under vilka det bedrivs, samt om arbetarnas antal, arbetstid och avlöningsförhållanden, som må erfordras för bestämmande av försäkringsavgift eller ersättningsbelopp.

Nämnda lag träder i kraft den 1 januari 1918. Emellertid skall, enligt särskild till lagen fogad övergångsbestämmelse, stadgandet i 17 § första stycket icke tillämpas, förrän sådan ändring i tryckfrihetsförordningen vidtagits, att i nämnda stadgande omförmälda uppgifter

Arbetsgivares
uppgiftsplikt
enligt 1916
års lag om
försäkring för
olycksfall i
arbete.

beredes nödigt skydd mot obehörigt offentliggörande. Sagda övergångsbestämmelse tillkom på hemställan av det särskilda utskott, vilket av riksdagen tillsatts för behandling av det förslag, som låg till grund för nämnda lag; och yttrade utskottet härutinnan, att de uppgifter, som det enligt 17 § åläge arbetsgivare att lämna, åtminstone delvis torde beröra sådana till affärshemligheter hänförliga förhållanden, som arbetsgivaren ej kunde anses skyldiga framlägga för offentlig myndighet, med mindre desamma genom uttrycklig bestämmelse i tryckfrihetsförordningen undandroges offentligheten.

Riksförsäkringsanstalten.

Sedan chefen för civildepartementet i en till mig ställd skrivelse av den 29 juni 1916 anhållit om vidtagande av åtgärder för åstadkommande av ändring i tryckfrihetsförordningen i förevarande avseende, har riksförsäkringsanstalten på grund av nådig remiss avgivit utlåtande i ärendet.

Riksförsäkringsanstalten har i nämnda utlåtande anfört, att, då det enligt sakens natur vore för lagens tillämpning överhuvud oundgängligen nödvändigt att äga tillgång till de i 17 § första stycket omförmälda uppgifterna och något annat för det stora flertalet försäkringar lämpligt sätt för uppgifternas införskaffande icke funnes i lagen stadgat, något vidare yttrande från anstaltens sida rörande behovet av den ifrågasatta ändringen i tryckfrihetsförordningen icke torde erfordras.

Däremot hade anstalten ansett sig böra taga i övervägande, huruvida icke åt den sålunda erforderliga bestämmelsen i tryckfrihetsförordningen borde givas något större räckvidd än som betingades av ordalagen i nämnda föreskrift i olycksfallslagen rörande tillämpningen av 17 § första stycket.

Efter att hava återgivit särskilda utskottets nyssnämnda yttrande om behovet av skydd för uppgifter angående vissa till affärshemligheter hänförliga förhållanden, har anstalten vidare anfört, att såsom exempel på dylika uppgifter kunde nämnas sådana, som avsåge antalet dagsverken, dags- eller timpenning, ackordsbelopp, beskaflenheten av de vid rörelsen eller företaget begagnade maskiner, explosiva ämnen och dylikt. Handlingar innehållande uppgifter av dylikt slag kunde jämväl i annan ordning än vid tillämpning av 17 § första stycket inkomma till riksförsäkringsanstalten eller försäkringsrådet. Detta vore sålunda fallet, då anstalten eller rådet låte någon sin tjänsteman jämlikt bestämmelsen i andra stycket av samma paragraf verkställa undersökning rörande de förhållanden, under vilka arbetet i viss rörelse eller visst företag bedreves, och rapport därom till respektive myndigheter insändes eller då sådan undersökning verkställdes av tillsynsmyndighet, som däröver avgåve yttrande, eller då eljest från annan än arbetsgivaren skriftliga upplysningar rörande

dylika förhållanden inhämtades. Enligt anstaltens förmenande syntes det med den ifrågasatta ändringen i tryckfrihetsförordningen åsyftade ändamålet icke kunna vinnas, därest icke jämväl för dylika handlingar bereddes skydd mot obehörigt offentliggörande. Enahanda syntes vara förhållandet, då i anstaltens eller rådets protokoll uppgift intoges av det innehåll, som i 17 § första stycket sades, eller eljest anteckning av sådant innehåll bifogades protokollet eller handlingarna i ämnet ävensom då från respektive myndigheter avlättes skrivelser, som innehölle dylik uppgift. I allmänhet torde ifrågavarande uppgifter endast erfordras för de i 17 § första stycket omförmälda ändamålen. Därest emellertid uppgifterna undantagsvis skulle vara behövlige för utredning av annat försäkringsärendande och i samband därmed inkomma till försäkringsmyndigheten, torde desamma jämväl för dylikt fall böra omfattas av den ifrågasatta bestämmelsen i tryckfrihetsförordningen.

Det tillägg till tryckfrihetsförordningen, som nu vore i fråga, borde sålunda enligt anstaltens mening innehålla föreskrift om förbud mot utlämnande icke blott av sådana uppgifter, som i 17 § första stycket olycksfallslagen avsåges, utan jämväl av andra till anstalten eller rådet inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, som rörde arbetet i arbetsgivares rörelse, arbetsföretag eller verksamhet eller de förhållanden, under vilka arbetet bedreves, eller arbetarnas antal, arbetstid och avlöningsförhållanden.

Med ett stadgande av den innebörd, som nu angivits, funne anstalten ändamålet med det i berörda övergångsbestämmelse stadgade villkoret för tillämpning av första stycket av lagens 17 § vara tillgodosett. Ehuru med hänsyn härtill den fråga, varöver anstalten haft att avgiva underdånigt utlåtande, icke torde föranleda vidare yttrande från anstaltens sida, hade anstalten dock ansett sig böra i detta sammanhang föreslå skydd i ytterligare ett hänseende mot obehörigt offentliggörande av till anstalten eller rådet inkomna handlingar. På sätt anstalten anfört i ett den 12 november 1909 till dåvarande chefen för justitiedepartementet avgivet, på hemställan av kommitterade för revision av tryckfrihetsförordningen infordrat yttrande rörande den ändring och rättelse, som anstalten kunde finna § 2 4:o tryckfrihetsförordningen tarva, syntes nämligen jämväl de läkarbetyg, som ingåves till anstalten för erhållande av ersättning i anledning av försäkring eller för utlåtande om invaliditetsgrad, ävensom de uppgifter i övrigt, som lämnades eller införskaffades för en ersättningsfrågas bedömande, kunna undantagas från de handlingar, till vilka allmänheten hade fri tillgång. I dessa läkarbetyg och meddelanden måste nämligen understundom lämnas utredning om den skadades tillstånd före

olyckstillfället, huruvida han lede av följderna utav alkoholmissbruk och dylikt. Särskilt då fråga vore om så kallade traumatiska neuroser, måste ingående undersökningar verkställas och noggranna utlåtanden lämnas rörande den sjuknes ärftliga belastning, hans levnadssätt och föregående sjukdomar med mera. Det vore tydligt, att dylika upplysningar om en sjuk persons mera intima förhållanden icke borde få komma till utomstående kännedom. I berörda hänseende ville anstalten nu ytterligare åberopa de tid efter annan framkomna förslagen till förbud mot offentliggörande av handlingar rörande allmänna hälso- eller sjukvården i vad de anginge enskildas personliga förhållanden.

Vad sålunda anförts syntes anstalten jämväl äga tillämpning å andra uppgifter rörande arbetarnas personliga förhållanden, som erfordrades för bedömande av ersättningsfrågor eller frågor om utbyte av livränta mot kapital eller dylikt.

Med avseende å det närmare innehållet av ifrågavarande stadgande, funne anstalten den nu gällande bestämmelsen i tryckfrihetsförordningen § 2 4:o rörande de för offentlig statistik lämnade uppgifter i huvudsak kunna tjäna som förebild. Sålunda torde förbudet mot obehörigt utlämnande icke behöva gälla för längre tid än under fem år efter handlingens datum och föreskrift böra lämnas till möjliggörande av ett statistiskt eller annat vetenskapligt bearbetande av de i handlingarna innehållna uppgifterna, med rätt för vederbörande myndighet att vid utlämnandet göra de förbehåll, som för vinnande av trygghet mot missbruk kunde prövas erforderliga.

Under åberopande av vad sålunda anförts har riksförsäkringsanstalten föreslagit, att till § 2 4:o tryckfrihetsförordningen måtte fogas ett nytt stycke av följande lydelse: 'Att till myndighet för statens olycksfallsförsäkringsverksamhet inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, såvitt de röra enskildes personliga förhållanden eller avse arbetet i enskildes rörelse, företag eller verksamhet eller de förhållanden, under vilka arbetet bedrives, eller arbetarnes antal, arbetstid och avlöningsförhållanden, ej må utlämnas förrän fem år flutit från handlingens datum, därest ej med hänsyn till de förhållanden, under vilka ett tidigare utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att detsamma ej kommer att missbrukas till skada för den, som däri avses; ägande vederbörande myndighet att därvid göra de förbehåll, som prövas erforderliga. Den, som obehörigen utlämnar handling eller i tryck offentliggör handling, som han vet vara obehörigen utlämnad, så ock den, som bryter emot förbehåll, varunder utlämnande skett, böte från och med femtio till och med trehundra riksdaler.'

På de av riksförsäkringsanstalten anförda skäl finner jag stadganden i förevarande avseende böra meddelas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som i utlåtandet angivits. Emellertid synes mig det skydd, som enligt förslaget skulle tillkomma handlingar, avseende enskildas rörelse, böra utsträckas att gälla även för de fall, då staten eller kommunen är arbetsgivare. Vidare vill jag erinra, att den 4 innevarande april beslutats nådig proposition med förslag till sådan ändring av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen, att den där såsom regel stadgade skyddstiden för statistiska primäruppgifter, fem år, skulle förlängas till tio år. En sålunda förlängd skyddstid torde böra gälla jämväl för nu ifrågavarande handlingar. I enlighet med vad jag sålunda yttrat har jag låtit inom justitiedepartementet omarbета ifrågavarande förslag, därvid jämväl vidtagits några smärre ändringar utan saklig betydelse. Det nya stadgandet i § 2 4:o tryckfrihetsförordningen torde böra införas efter det stycke, som handlar om utdrag av straffregistret.»

Departement-
schefen.

Föredraganden uppläste därefter det omarbetade *förslaget till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen* samt hemställde, att detsamma måtte föreläggas riksdagen till prövning i grundlagsenlig ordning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.
